

Rosta Szabolcs laudációja a Kuzsinszky Bálint-émlékérem átadása alkalmával

Rosta Szabolcs 2002-től, pályája kezdetétől Bács-Kiskun megyében dolgozik régészként, 2013-tól a megyei hatókörű Kecskeméti Katona József Múzeum múzeumigazgatója. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Történettudományok Doktori Iskolájában 2015-ben szerzett PhD fokozatot. Az Ásatási Bizottság tagja, régészeti muzeológia szakági szakfelügyelő. Kecskeméten és szülővárosában, Kiskunfélegyházán is vállal társadalmi megbízatásokat.

Rosta Szabolcs a Szegedi Egyetemen, régészet és történelem szakon szerzett diplomát. 2007 és 2010 között a kiskunfélegyházi Kiskun Múzeum, 2010-től 2013-ig a Bács-Kiskun Megyei Múzeumi Szervezet igazgatója volt.

Kutatási területe a középkori régészet, érdeklődése főként a középkori templomos lelőhelyek felkutatására és feltárására irányul. Egész sor ásatást végzett Bács-Kiskun megyében: Solton, Kiskunhalason, Kalocsán, Apostagon, Kiskunfélegyházán, Szentkirályon, Kecskeméten. Egy gótikus templom feltárásával vett részt a Solt-Tételhegy régészeti projekt munkálataiban. 2007-ben a Magyar Meroé Expedíció tagjaként Szudánban egy Nílus-menti középkori város központjában folytatott feltárásokat. A beruházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárásokon és leletmentéseken kívül Kiskunfélegyháza-Templomhalom középkori templom és temető tervásatása és az épületmaradványok helyszíni bemutatása is a nevéhez fűződik. Eddigi legjelentősebb tervásatása Bugac-Felsőmonostoron egy évtizede folyik. Az Árpád-kori bencés kolostor feltárása a jelentős régészeti, építészettörténeti eredményeken túlmenően új megvilágításba helyezte az Árpád-kori, különösen az alföldi településrendszerről eddig alkotott képet, ugyanis egy eddig ismeretlen, jelentős Árpád-kori regionális központot sikerült napvilágra hozni. Gyakorló régészként a lehető legprecízebb feltárási technikát, a szintkövetéses településfeltárás módszerét alkalmazza.

Bács-Kiskun megyében végzett régészeti topográfiai kutatásaival Rosta több évtizedes hiányt pótol. Korábban ezen a téren nem folytak az egész megyére kiterjedő rendszeres kutatások, adatgyűjtések, igen kevés adat állt rendelkezésre a középkori településekről és templomokról. Célzott terepbejárásokkal, a kartográfiai módszerek alkalmazásával az eddig ismert templomos lelőhelyek sokszorosát gyűjtötte össze, és feldolgozta *A Kiskunsági Homokhátság 13–16. századi településtörténete* című doktori disszertációjában. Tekintettel a hatalmas, több mint 4000 km²-es területre, ez a munka kiemelkedő teljesítménynek számít a magyar középkori régészetben.

Publikációiban Rosta Szabolcs rendszeresen közli ásatási és más terepi kutatási eredményeit, és foglalkozik az egész tájegység középkori település- és úthálózatának rekonstrukciójával.

Rosta Szabolcs tudományos szervező tevékenységének köszönhető két jelentős konferencia és az ezekről megjelent kiadványok. Még kiskunfélegyházi múzeumigazgatóként rendezte meg 2008-ban a Kun-Kép című konferenciát a kun régészeti emléktanyag kutatói számára, folytatva ezzel a Kiskun Múzeum néhai igazgatójának, Fazekas Istvánnak a munkásságát, aki 1985-ben először hívta össze tudományos tanácskozássra ennek a kutatási ágának a szereplőit. A 2011-ben megrendezésre került konferencia témája *A tatárjárás magyarországi emlékei*, ebből született a *Carmen miserabile* című szép tanulmánykötet, mely fordulópontnak számít a tatárjárás régészeti kutatásában. Egyrészt meglepetés volt – talán még a résztvevők számára is –, hogy mennyi új és eredményes régészeti kutatás foglalkozik történelmünknek ezzel a

tragikus, de fontos eseménysorával, másrészt maga az összejövétel és a kötet is inspirálja a további kutatásokat.

Maga Rosta is jelentős eredményekkel járult hozzá a tatárjárással kapcsolatos régészeti ismereteinkhez. 2017-ben fejezte be Szank-Kápolnahely ásatását, ahol a templomhelyet körülvevő kettős körárok egy olyan védmű, paliszád maradványa, amelyet a helyi lakosok építettek a környéken pusztító tatárok ellen. A kegyetlen túlerő elleni sikertelen védekezés, a tragikus pusztulás régészeti nyomai is előkerültek. Az Árpád-kori falusi templomok körül másutt is fellelhető hasonló körárok Rosta szerint azt bizonyítják, hogy a falusi lakosság a reménytelen helyzetben is megszervezte önvédelmét és ellenállt a támadóknak.

Szankon 2019-ben Rosta Szabolcs tervei alapján Kiskun Emlékhely létesült, amely a kunok magyarországi megtelepedésének és jelenlétének állít emléket. A létesítmény a legmodernebb kiállításrendezési módszerekkel és igényes technikai megoldásokkal készült, hiteles történeti, régészeti és néprajzi ismereteket közvetít a látogatóknak, és arról tanúskodik, hogy megálmodója és alkotója a muzeológiának ezt a területét is a legmagasabb szinten műveli.

Egész eddigi gyakorlati régészeti, tudományos és muzeológiai munkássága, valamint tudományszervezői tevékenysége ismeretében javasolom Rosta Szabolcs számára a Kuzsinszky Bálint-emlékérem elnyerését.

2020. szeptember 23.

Pálóczi Horváth András

1. Kiskunfélegyháza-Templomhalom, a műemléki bemutatóhely bejárata

2. Bugac-Pétermonostora, a bencés kolostor temploma

3. Bugac-Pétermonostora, Szent Péter-ereklyetartó

4. Bugac-Pétermonostora, Rosta Szabolcs látogatókat vezet

5. Szank-Kápolnahely, a kettős körárok feltárása

6. Szank-Kápolnahely, a kettős körárk